

प्रणयेन प्रवक्ष्यामः so v. a. ohne Umstände MBh. 109, 22. अलंकृतो ऽस्मि स्वयं प्राकृष्टप्रणयेन भवता 24. त्वयासौ प्रणयः कृतः du hast Vertrauen gezeigt so v. a. du hast gerade heraus gesprochen 174, 16. एष ते प्रणयो विप्र शिरसा धार्यते मया 19, 3. तस्य च प्रणयकालकेन ज्ञाया कुपिता durch sein rücksichtsloses Streiten PAKAT. 223, 5. यदि वीं प्रणयो मयि wenn ihr Vertrauen zu mir habt MĀR. P. 23, 81. कस्वदर्भप्रणयापकारिषु (हरिणेषु) vertrauensvoll, ohne Scheu, ohne Umstände KUMĀRAS. 5, 35. प्रलोभ्यवस्तु-प्रणयप्रसारित (कर) ÇĀK. 175. प्रणयापराध ein Vergehen gegen das vertrauliche Verhältniss zwischen Liebenden Spr. 3249. साधारणो ऽयं प्रणयः die vertrauliche Annäherung (Liebeserklärung) ist gegenseitig ÇĀK. 38, 15. स-कृतकृतप्रणयो ऽयं जनः 59, 13. मयि वृत्तं रक्तः प्रणयमप्रतिपद्यमाने 119. मु-निमुता० eine der Tochter des Einsiedlers gemachte Liebeserklärung 135. ad 62. RAGH. 6, 12. दत्तो ऽस्याः प्रणयस्त्वयैव Spr. 1098. तव चिरा-त्प्रभृति प्रणयान्मुखे 2875. 1836. SĀB. D. 107. स्त्रीणामाद्यं प्रणयवचनं विधमो हि प्रियेषु MEGH. 29. सप्रणय (वाक्य, वचस) offen, gerade heraus gesprochen MBh. 3, 15793. व्याजसप्रणयैर्वैर्जनन्या को न वध्यते Ka-ruis. 29, 82. 11. ohne s. adj.: सा तदा प्रणयं वाक्यं भगवत्तमयाव्रवीत् MBh. 3, 8584. सप्रणयम् adv. offen, gerade heraus (sprechen) KATUis. 46, 191. Dhūrtas. 73, 3. प्रणयोपेतम् dass. MĀR. P. 23, 79. प्रणयपेशलम् Vid. 289. — c) das Verlangen, Begehren: यदि तावत्कृतात्तेन प्रणयो ऽर्थेषु मे कृतः MĀR. 83, 8. सौधोत्सङ्गप्रणयविमुखो मा स्म भूज्जयिन्याः MEGH. 28. RĀGA-TAR. 3, 523. मा भूते प्रणयो ऽन्यथा wohl so v. a. verlange nicht nach Anderm, gieb dich damit zufrieden MBh. 13, 224. — Nach den Lexicographen bedeutet das Wort विप्रणम AK. 3, 4, 22, 138. 22, 153. H. an. 3, 491. fg. MED. j. 88. प्रमन् AK. 3, 4, 22, 153. H. an. MED. याञ्चा AK. H. 388. H. an. MED. प्रमय AK. 3, 3, 25. अभिमान 3, 4, 48, 113. प्र-साद Halā. 5, 88. प्रसर 8, 24. प्रसव MED. निर्वाण MED.

प्रणयन (wie eben) n. 1) das Herbeischaffen, Herbringen, Holen KAUC. 47. KĀTJ. ÇR. 6, 10, 14. 14, 1, 7. 12. 12, 1, 25. अयि० (s. auch bes.) 14, 1, 13. LĀTJ. 5, 1, 7. यद्गार्क्यत्यात्प्रणयिते प्रणयनादाकृन्नीयः प्राणः (ÇĀR. : प्रणयनो गार्क्यत्यो ऽयिः) PRAÇNOP. 4, 3. Vgl. अग्नीषोम०. — 2) दण्डस्य प्र० oder दण्ड० das Führen des Stockes, Verhängen —, Anwenden einer Strafe M. 8, 277. JĀG. 2, 206. KULL. zu M. 8, 306. Verz. d. Oxf. H. 86, a, 6. — 3) das Durchführen, Ausführen: सर्गशेषप्रणयनादिष्वेतेनैरन्त-रम् KUMĀRAS. 6, 9. धर्म० MBh. 1, 7593. — 4) das Anführen, Vorbringen: यदि हि कुतार्किकैर्विपरीतलक्षणप्रणयनं कृतम् MADHJ. 16. — 5) das Ab- fassen, Verfassen: कोष० MED. Anb. 6. — 6) was zum Herbeischaffen dient; s. प्रणीता०.

प्रणयनीय (von प्रणयन) adj. was zum Herbeibringen, Holen dient, dazu gehört: Holz (beim अग्निप्रणयन) KĀTJ. ÇR. 1, 3, 21. 8, 6, 30. 19, 2, 4. अयि० (s. auch bes.) ÇĀR. 3, 14, 18. 19, 2, 4.

प्रणयवत् (von प्रणय) adj. 1) gerade heraus —, ohne Umstände ver- fahrend, sich keinen Zwang anthuend, sich gebend wie man ist MBh. 12, 13929. MĀLAV. 38. Spr. 1916, v. I. (nach dem Schol. = गर्ववती). — 2) sich hingezogen fühlend zu (loc.) RAGH. 10, 58. ÇĀK. 143. मधु० RĀGA-TAR. 6, 154.

प्रणयिता (von प्रणयिन्) f. das Verlangen, Begehren nach Spr. 396. 1337. शिरसि गुरुपादप्रणयिता (= नम्रता Schol.) 601. मन्त्रसिद्धेः प्रणयि-

तो ययौ RĀGA-TAR. 3, 467.

प्रणयिन् (von प्रणय) gaṇa सुखादि zu P. 5, 2, 131. 1) adj. zu dem oder wozu man sich hingezogen fühlt, geliebt, lieb; subst. Liebling, ein lieber Freund: ततः सूर्यान्निश्चरितो कर्णः शुश्राव भारतीम् । डुरत्ययो प्रणयिनो पितृवद्वा- स्करेतिताम् ॥ MBh. 5, 4929. अत्र सूर्य प्रणयिनं प्रतिगृह्णाति सर्वतः (lies: पर्वतः) । अस्तो नाम 3306. मुह्यदः Bhāg. P. 9, 10, 8. संमानिताः प्रणयिनो विभवैः Spr. 1903. एवं ये समुपागतान्प्रणयिनः प्रह्लादपत्यादरात् 880, v. 1. लक्ष्मीप्रणयिनो येन कृताः प्रणयिनो गृहाः RĀGA-TAR. 3, 195. Vikr. 2. प्रसूतचन्दनरसः कपोलप्रणयी तव । प्रत्नलेखासपत्नत्वं प्राप्तो नातिविरा- जति ॥ Hariv. 7077. fg. MEGH. 112. अ० zu dem man sich nicht hinge- zogen fühlt Spr. 346. — 2) adj. sich zu Jmd hingezogen fühlend, lie- bend: जन Spr. 1761. कृत्य MEGH. 10. gern habend, begehrend, verlan- gend nach; am Ende eines comp.: मङ्गाश्रय० (तनय) ÇĀK. 176. स्तन० (एणाशाव) RAGH. 9, 55. अमु० 11, 2. परिष्वङ्ग० Vikr. 71, 5. MEGH. 3. पुनरु- पागम० KATHis. 28, 189. स्थिरनिर्यजाल० RĀGA-TAR. 4, 657. शास्ति० (स्वा- त्त) PRAB. 1, 1. 61, 15. MĀR. 82, 22, wo wohl ० लज्जाप्रणयिनी zusammen- zuschreiben ist. — 3) subst. Geliebter, Gatte; Geliebte, Gattin H. 516. RAGH. 9, 27. MEGH. 40. 64. 93. Spr. 2816. 814 (wo प्रणयिनि auch voc. f. sein könnte). BHART. 3, 27. R. 3, 53, 6. KATHis. 49, 53. PRAB. 100, 3. KAURAP. 26. 46. RĀGA-TAR. 3, 135. am Ende eines comp. H. 8. शंकरप्रणयिनी Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 6, 306, Çl. 22. — Vgl. पाणि०.

प्रणयीभू (प्रणय + भू), भवति sich wieder zu Jmd hingezogen fühlen, sich wieder anschliessen: अस्मेन केचिद्विहृता मनुष्या माधुर्ययोगे प्रणयीभ- वन्ति Suçr. 1, 236, 17.

प्रणव (von 2. नु mit प्र) m. 1) die heilige Silbe ओम् Pat. zu P. 8, 2, 89. AK. 1, 1, 5, 4. H. 230. Halā. 1, 8. parox. VS. 19, 25. oxyt. TS. 3, 2, 9. 6. ÇAT. Br. 1, 4, 4, 1. 3, 4, 1, 15. 13, 5, 1, 18. — ÇĀR. 1, 4, 14. 3, 16, 9. 6, 7, 7. 7, 26, 6. VS. PRĀT. 2, 51. TAITT. PRĀT. 2, 6. P. 8, 2, 89. समाप्तौ प्रण- वेनावसानम् ĀÇV. GRHJ. 1, 2. प्रणवात् 5, 9. धर्म शोचतं प्रणवेयु बिभ्रतः 4, 6. KĀND. Up. 1, 5, 1. MUND. Up. 2, 2, 4. ÇVETĀÇV. Up. 1, 13. ÇAUNAKA beim Schol. zu RAGH. 8, 25. M. 2, 74. 6, 70. JĀG. 1, 23. BHAG. 7, 8. MBh. 12, 12290. RAGH. 1, 11. KUMĀRAS. 2, 12. ईश्वरस्य वाचकः प्रणवः JOGAS. 1, 27. ० कल्प Verz. d. Pet. Hdscr. No. 35. सप्रणवा (गायत्री) KULL. zu M. 6, 69. Suçr. 1, 6, 19. सव्याकृतिप्रणवक adj. M. 11, 248. मुब्रह्मण्या० das Wort मुब्रह्मण्याम् LĀTJ. 3, 8, 14. प्रणवोपनिषद् Ind. St. 2, 394. — 2) eine Art Trommel, = पणव ÇABDAR. bei WILS. COLEBR. und LOIS. zu AK. 1, 1, 7, 8.

प्रणसै (von 1. प्र + 2. नस्) adj. eine vorstehende Nase habend P. 5, 4, 119. Sch. मुख 8, 4, 28. Sch. m. (संज्ञायाम्) 3, Sch.

प्रणाडी (1. प्र + नाडी) f. Ab-ugskanal; übertr. Vermittelung; instr. durch Vermittelung, mittelbar Schol. zu ÇAT. Br. 14, 6, 41, 1. 7, 2, 7. 8, 15, 6. — Vgl. प्रणाली.

प्रणाद (von नद् mit प्र) m. 1) Schall, Laut, Ruf, Geschrei: तलताल- शब्दः सङ्गन्धेरीपणवप्रणादः MBh. 4, 1685. 2309. तूर्यप्रणादाः Hariv. 9022. 11036. शङ्खप्रणादैः 10484. vom Gewieher der Pferde MBh. 6, 137. घण्टा- निनद० (खर) R. 6, 38, 11. विक्रमप्रणादैः शुभैः MBh. 13, 643. मत्तक्रौञ्च० Ha- riv. 4012. का वीर कुरुरजिति का भीम इति जल्पताम् । पुरुषाणां मुवि- पुलाः प्रणादाः सहस्रोत्थिताः ॥ MBh. 1, 5348. 11, 275. R. 2, 38, 2. सिंह०